

Sygn. akt I.Ca 464/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2018r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska
Sędziowie:	SSO Mirosław Krzysztof Derda (spr.) SSO Aneta Ineza Sztukowska
Protokolant:	st. sekr. sąd. Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2018 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniej A. S. (1) reprezentowanej przez przedstawicielkę ustawową D. C. (1)

przeciwko P. S.

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego P. S. i apelacji powódki A. S. (1)

od wyroku Sądu Rejonowego w Elku

z dnia 14 września 2018r., sygn. akt III RC 84/18

I. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt. I o tyle, że datę wymagalności świadczenia określoną na 14 września 2018r. zastępuje datą 10 kwietnia 2018r.;

II. Oddala apelację powódki w pozostałej części i apelację pozwanego w całości;

III. Znosi wzajemnie koszty procesu między stronami przed Sądem II – giej instancji.

SSO Małgorzata Szostak - Szydłowska SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Aneta Ineza Sztukowska

Sygn. akt I Ca 464/18

UZASADNIENIE

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki A. S. (1) - matka D. C. (1) wystąpiła przeciwko pozwanemu P. S. o zasądzenie alimentów w kwocie po 1 400 zł miesięcznie, płatnych z góry do dnia 10 – go każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat. Ponadto strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Wskazała, że małoletnia powódka A. S. (1) zamieszkuje wspólnie z matką. We wrześniu 2018 r. małoletnia ukończyła 11 lat i obecnie jest uczennicą 5 klasy szkoły podstawowej. Dziecko osiąga wysokie wyniki w nauce, jest również uzdolniona muzycznie (uczęszcza na lekcje gry na flecie) oraz plastycznie. Łączny koszt utrzymania córki ustawowa przedstawicielka oszacowała na kwotę 1960 zł miesięcznie. Dodatkowy koszt utrzymania dziecka stanowi leczenie ortodontyczne. Matka małoletniej zatrudniona jest w firmie (...) na stanowisku referenta do spraw sprzedaży i osiąga wynagrodzenie w kwocie 1996,52 zł netto oraz 366 zł z tytułu wynajmu mieszkania. Posiada na utrzymaniu pełnoletniego, studiującego syna S. C.. Odnośnie możliwości zarobkowych pozwanego, strona powodowa wskazała, że pozwany jest inżynierem budowlanym z wieloletnim stażem i doświadczeniem w zawodzie. Posiada uprawnienia projektowe, wykonawcze oraz do prowadzenia nadzorów budowlanych. Prowadzi własną działalność gospodarczą S. P. Firma Budowlana (...). Ponadto zatrudniony jest w Nadleśnictwie w M., a jego miesięczny dochód to maksymalne zarobki z siatki płac. Według ustawowej przedstawicielki pozwany posiada kilka garaży z przeznaczeniem na wynajem, mieszkanie o pow. 60m², samochód osobowy marki M. oraz kilka motorów marki (...), które skupuje w celach kolekcjonerskich. Pozwanego stać na wycieczki zagraniczne i udział w kursach nurkowania. Innych małoletnich osób na swoim utrzymaniu nie posiada.

Pozwany P. S. uznał powództwo do kwoty po 500 zł miesięcznie i wniósł o jego oddalenie w pozostałej części oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie podniósł, iż obecnie zatrudniony jest w Nadleśnictwie E. za wynagrodzeniem miesięcznym 3 800 zł netto. Łączne miesięczne wydatki pozwany oszacował na kwotę 6465,75 zł. Pozwany zakwestionował wskazaną przez stronę powodową kwotę wydatków na małoletnią powódkę, w tym wydatki na żywność dziecka. Zaznaczył, że pomimo przekazywanej kwoty 500 zł tytułem alimentów dodatkowo partycypuje w kosztach utrzymania dziecka. Dzieli się z matką opłatami za szkołę muzyczną, uczeńszcza z córką do lekarzy – ortodonta i ortopedy, kupuje dodatkowe prezenty np. hulajnogę czy deskorolkę, zabiera córkę na wycieczki organizowane w zakładzie pracy, zakupił dziecku świnkę morską i całe wyposażenie. Dodatkowo pozwany podniósł, że ma astmę i często zapada na infekcje górnych dróg oddechowych. Poza tym ma skoliozę i przykurcze w barkach, kiedyś uszkodził jeden kręgosłup. Z powodu silnego bólu pleców uczeńszcza na masaże.

Wyrokiem z dnia 14 września 2018 r. w sprawie III RC 84/18 Sąd Rejonowy w Elku zasądził od pozwanego P. S. tytułem alimentów na rzecz małoletniej A. S. (1) kwotę po 800,00 zł miesięcznie, płatną do dnia 10-tego każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, do rąk D. C. (1) jako ustawowej przedstawicielki małoletniej uprawnionej do alimentów, od dnia 14 września 2018 r. poczynając. Ponadto zasądził od pozwanego na rzecz ustawowej przedstawicielki małoletniej powódki D. C. (1) kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w pozostałym zakresie powództwo oddalił, odstąpił od obciążania pozwanego pozostałymi kosztami procesu, zniósł pozostałe koszty postępowania pomiędzy stronami i nadał wyrokowi w pkt I rygor natychmiastowej wykonalności.

Z ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy wynika, iż małoletnia powódka A. S. (1) jest dzieckiem ustawowej przedstawicielki D. C. (1) i pozwanego P. S.. Przez osiem lat życia dziecka rodzice tworzyli związek partnerski i wspólnie wychowywali małoletnią córkę. Od 2015 r. małoletnia zamieszkuje jedynie z matką. Małoletnia A. S. (1) ma obecnie 11 lat i uczeńszcza do piątej klasy szkoły podstawowej. Dodatkowo uczeńszcza na płatne lekcje gry na flecie (z tego tytułu matka ponosi kwotę 25 zł miesięcznie za wypożyczenie fletu, zaś ojciec dziecka uiszcza kwotę 30 zł za zajęcia) oraz na bezpłatne zajęcia plastyczne. Małoletnia osiąga wysokie wyniki w nauce, chętnie bierze udział w konkursach muzycznych, olimpiadach naukowych oraz akcjach charytatywnych. Łączny koszt utrzymania dziecka (wskazany przez ustawową przedstawicielkę) to kwota 1960 zł (355 zł – 1/2 kosztów utrzymania mieszkania, 450 zł – wyżywienie, 60 zł – obiady w szkole, 300 zł – odzież, obuwie, 50 zł – leki, witaminy, 100 zł – środki higieniczne oraz kosmetyki, 200 zł – gry, zabawki, przybory szkolne, 200 zł – wycieczki, zimowiska, 25 zł – opłata za wypożyczenie fletu, 20 zł – koszt utrzymania świnki morskiej, 200 zł – inne nieprzewidziane wydatki tj. lekarstwa, wizyty u lekarzy, prezenty). Małoletnia leczona jest obecnie dentystycznie, ortodontycznie oraz ortopedycznie. Koszty aparatu stałego, który małoletnia będzie miała założony w przyszłości to kwota ok. 4000 zł, koszt miesięcznej wizyty to kwota ok. 100

zł. Do tej pory ustawowa przedstawicielka poniosła koszty leczenia stomatologicznego i zdjęć rtg w kwocie kilkuset złotych. Część tych kosztów związanych głównie z dowozem córki do lekarzy poniósł pozwany.

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki D. C. (1) ma obecnie 43 lata i zatrudniona jest w firmie (...) za średnim miesięcznym wynagrodzeniem 2 056,22 netto. Za rok 2017 r. osiągnęła dochód w wysokości 29 731,80 zł, zaś w roku 2016 - 19 260, 65 zł. W/w posiada lokal mieszkalny położony w E. przy ul. (...) o pow. 45m², w którym zamieszkuje wspólnie z córką oraz lokal mieszkalny przy ul. (...) o pow. 35,12 m², który obecnie wynajmuje za kwotę 400 zł miesięcznie. Najemca ponosi dodatkowo wszystkie inne opłaty obciążające lokal, za każdy miesiąc najmu. Poza tym przedstawicielka ustawowa dysponuje samochodem osobowym marki F. (...) rok produkcji 2006. Oprócz małoletniej powódki, ustawowa przedstawicielka posiada na utrzymaniu pełnoletniego studiumującego syna S. C., któremu co miesiąc opłaca akademik w kwocie 400 zł. Dodatkowo matka zakupuje synowi odzież i obuwie. Pozostałe koszty nauki syna ponosi jego ojciec oraz matka chrzestna chłopca. Stałe miesięczne wydatki ponoszone przez ustawową przedstawicielkę to: koszty eksploatacyjne mieszkania (w tym czynsz, zaliczka na wodę, zaliczka na ogrzewanie etc.) – 379,92 zł, energia elektryczna – ok. 90 zł, gaz - 26,86 zł, TV i Internet – ok. 100 zł, ubezpieczenie mieszkania 124 zł, telefon ok. 80 zł, opłata za garaż – 32,29, benzyna 120 -150 zł (łącznie: ok. 953,07 – 983,07 zł).

Pozwany P. S. ma obecnie 45 lat i zatrudniony jest w Nadleśnictwie E. na stanowisku pracownika umysłowego – referenta. Z zaświadczenia o zarobkach z ostatnich 6 miesięcy datowanego na dzień 08 sierpnia 2018 r. wynika, że pozwany osiągnął średnie wynagrodzenie w kwocie 4620,67 zł netto. Wskazana kwota uwzględnia otrzymywane przez pozwanego premie, nagrody, ekwiwalent za opał oraz tzw. trzynastą pensję. W 2017 r. pozwany osiągnął dochód w kwocie 86 347,51 zł, zaś w 2016 r. - 80 318,27 zł. Poza pracą w nadleśnictwie, pozwany prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą S. P. Firma Budowlana (...). W/w świadczy usługi w zakresie sporządzania kosztorysów. Wykonywał prace m. in. dla policji, starostwa, szkół. W 2016 r. pozwany z tego tytułu wykazał dochód w kwocie 4 305,48, zaś w 2017 r. stratę w wysokości 3 071,66 zł. Obecnie pozwany jest właścicielem mieszkania przy ul. (...) w E.. Powyższy lokal zakupił w 2009 r. za gotówkę. Posiada również udział w mieszkaniu przy ul. (...), w którym aktualnie zamieszkuje jego matka oraz brat. Oboje cierpią na chorobę psychiczną. Pozwany dokonywał opłat za mieszkanie z renty brata. Jego zdaniem obecnie zmuszony jest ponosić opłaty z własnych środków, ponieważ brat otrzymywane pieniądze przeznacza na alkohol. Matka pozwanego samodzielnie dysponuje otrzymywanym świadczeniem. Dodatkowo pozwany posiada kartę bankomatową matki. Z powyższych pieniędzy czasami robi zakupy dla w/w. Pozwany jest właścicielem trzech garaży, które zakupił z myślą o wynajmie. Twierdzi, że obecnie garaże użytkuje na własne potrzeby. Ponadto w/w posiada 2 samochody osobowe, w tym zakupionego w ubiegłym roku M. za kwotę 35 000 zł, skuter oraz motor (...). Miesięczne wydatki ponoszone przez pozwanego to: utrzymanie mieszkania w którym zamieszkuje jego brat oraz matka – 694,80 zł, utrzymanie mieszkania w którym zamieszkuje pozwany 557,65 zł, utrzymanie 3 garaży 158,76 zł, podatki i inne (deputat, podatek od nieruchomości – 1/2 własności z ustawową przedstawicielką), 5,67 zł, ubezpieczenia i przeglądy pojazdów 249,48 zł, koszty paliwa 670 – 800 zł, inne koszty związane z posiadaniem pojazdów ok. 100 zł miesięcznie. Pozostałe wydatki stałe pozwanego to: opłata na izbę samorządu zawodowego i ubezpieczenie 40,84 zł, ubezpieczenie zdrowotne 319,94 zł, obsługa prawna 200 zł, usługi księgowe 150 zł, siatkówka 25 zł, basen, tenis, lodowisko 75 zł, kultura i wypoczynek 420 zł, leki, badania, rehabilitacja 210 zł, utrzymanie akwarium 25 zł, komputer, drukarka, toner 100 zł, kolekcje 30 zł, płyty CD, książki 30 zł, środki czystości 100 zł, żywność 900 zł, odzież 150 zł, AGD 40 zł, alimenty 500 zł, opłata za szkołę muzyczną 30 zł, koszty posiadania przez córkę świnki morskiej 30 zł, osobiste wydatki na córkę 200 zł. Łączne miesięczne wydatki pozwany oszacował na kwotę 6465,75 zł. Pozwany utrzymuje stały kontakt z córką i dodatkowo partycypuje w jej kosztach utrzymania zakupując córce odzież, buty, prezenty. Co roku pozwany zabiera również dziecko na wyjazd wakacyjny, na ten cel zaciąga pożyczkę w Pracowniczej Kasie Zapomogowo – Pożyczkowej, którą następnie spłaca w miesięcznych ratach po 400 zł. W ocenie pozwanego do września 2018 r. dodatkowo przeznaczył na potrzeby córki kwotę 3 000 zł.

W przekonaniu Sądu Rejonowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie częściowo.

Podstawę materialną roszczenia stanowiły przepisy art. 133 § 1 kro i art. 135 § 1 kro).

Sąd Rejonowy wskazał, że zakres obowiązku alimentacyjnego muszą wyznaczać ustalone jednoznacznie sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, są to konkretne warunki społeczno-ekonomiczne, w jakich żyją strony oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. W funkcjonującej rodzinie działania obojga rodziców polegają na jednoczesnym wykonywaniu obowiązku zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych dziecka (art. 135 § 1 kro), jak też na osobistych staraniach o jego wychowanie (art. 135 § 2 kro). Prawidłowy przebieg procesu wychowawczego, uzależniony jest zarówno od zapewnienia środków utrzymania, jak i od osobistego starania o wychowanie dziecka. Bez wątplenia zakres osobistych starań w procesie wychowawczym dziecka zależy od jego charakteru i wieku. Każdorazowo jednak wymaga ogromnego zaangażowania kosztem wolnego czasu, snu czy wypoczynku. W konsekwencji - obowiązek alimentacyjny wyrażony w konkretnej sumie pieniężnej winien uwzględniać zakres sprawowania osobistej pieczy nad dzieckiem przez poszczególnych rodziców.

Wskazane przez matkę koszty utrzymania małoletniej powódki, zdaniem Sądu Rejonowego, zostały nieco zawyżone w kontekście miesięcznych dochodów ustawowej przedstawicielki. Co miesiąc dysponuje ona kwotą ok. 3 000 zł (2056 zł wynagrodzenie, 400 zł zysk z wynajmu mieszkania, ok. 500 zł alimentów), zaś stałe wydatki rodziny kształtują się na poziomie 1353,07 – 1383,07 (wydatki mieszkaniowe ok. 953,07 – 983,07 zł /czynsz 379,92 zł, opłata za garaż – 32,29, energia elektryczna – ok. 90 zł, gaz - 26,86 zł, TV i Internet – ok. 100 zł, telefon ok. 80 zł, ubezpieczenie mieszkania 124 zł, benzyna 120 -150 zł/, koszt akademiku starszego syna – 400 zł. Z powyższego wynika, iż na pozostałe usprawiedliwione potrzeby matki i małoletniej (w tym żywność, zakup odzieży i inne) pozostaje ustawowej przedstawicielce kwota ok. 1600 zł (w tym 500 zł alimentów na dziecko). Analizując zatem wskazane wyliczenia domniemywać można, iż obecnie matka dziecka przeznacza na utrzymanie małoletniej kwotę ok. 1000 zł. Nie mniej jednak kwota powyższa nie zaspokaja wszystkich usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki. Sąd Rejonowy przyjął, iż realne koszty utrzymania małoletniej powódki oscylują w granicach 1 300 – 1 400 zł. Przedstawione zaś przez ustawową przedstawicielkę koszty utrzymania dziecka w zakresie zakupu odzieży i obuwia (według strony powodowej 300 zł), zakupu środków higienicznych i kosmetyków (100 zł), leków i witamin (50 zł) oraz innych nieprzewidzianych wydatków (200 zł) są zawyżone. Kwestionowane przez stronę pozwaną wydatki mieszkaniowe ustawowej przedstawicielki znajdują odzwierciedlenie w przedstawionych przez stronę powodową dokumentach. Wydatki te wynoszą ok. 700 zł (czynsz, energia elektryczna, gaz, TV i Internet, ubezpieczenie mieszkania), co daje kwotę 350 zł w przeliczeniu na osobę małoletniej. Zdaniem Sądu nie sposób uwzględnić w omawianych wyliczeniach dorosłego syna ustawowej przedstawicielki, który przez większość czasu w przeciagu roku zamieszkuje poza domem.

Niewątpliwie na koszty utrzymania małoletniej powódki składają się koszty zakupu wyżywienia, odzieży, chemii i kosmetyków, zabawek, witamin, zaspokajania potrzeb kulturalnych i rozwojowych dziecka, a także przypadające na małoletnią koszty utrzymania mieszkania. Nie ulega wątpliwości, że to ustawowa przedstawicielka małoletniej pełni bieżącą pieczę nad dzieckiem, a co za tym idzie realizuje obowiązek alimentacyjny nie tylko poprzez finansowy wkład w utrzymanie córki ale również poprzez osobiste starania w wychowanie córki stanowiący surogat obowiązku alimentacyjnego wyrażonego w pieniądzu (art. 135 § 2 kro). Mając na uwadze istotny wkład w wychowanie dziecka również przez jej ojca, który nie ogranicza się tylko do spełnienia obowiązku alimentacyjnego, zdaniem Sądu Rejonowego, przyjmując należy, że w powyższym przypadku pierwszoplanowym opiekunem dziecka jest jednak matka dziecka, która w głównej mierze decyduje o rozdysponowaniu środków pieniężnych przeznaczanych na dziecko. Trudno zatem przyjąć, aby – jak zarzuca pozwany – przeznaczała lub miała w planach przeznaczenie kwoty alimentów na utrzymanie siebie lub swojego syna. Wbrew zarzutom pozwanego matka małoletniej pracuje i uzyskuje środki na własne utrzymanie, zaś w przypadku syna uzyskuje również wsparcie od jego ojca i innych członków jego rodziny.

Oceniając możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego Sąd Rejonowy stwierdził, iż w kontekście oświadczeń pozwanego jego sytuacja osobista i finansowa budzi zasadnicze wątpliwości. Pozwany osiąga wynagrodzenie na poziomie ok. 4620,67 zł netto. W 2017 r. pozwany uzyskał dochód na poziomie 86 347,51 zł. Dodatkowo pozwany jest w stanie wykonywać dodatkowe prace w zakresie sporządzania kosztorysów i w ten sposób uzyskania dodatkowych środków pieniężnych, co też czynił we wcześniejszym okresie. Wskazane przez pozwanego wydatki oscylują wokół kwoty ponad 6 000 zł miesięcznie. Dodatkowo pozwany posiada mieszkanie zakupione za gotówkę, 2 samochody, skuter, motor oraz 3 garaże, które użytkuje na własne potrzeby. Co więcej z własnych środków pieniężnych opłaca

mieszkanie w którym zamieszkują jego matka i brat, a którzy notabene posiadają własne środki utrzymania. Wszystko powyższe składnia do przyjęcia, iż poziom życia pozwanego znacznie przewyższa poziom życia przeciętnego mieszkańca E.. Zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w doktrynie i orzecznictwie sądów powszechnych, przy ustalaniu obowiązku alimentacyjnego zawsze należy kierować się potrzebą zachowania rozsądnej równowagi pomiędzy zaspokojeniem potrzeb uprawnionego, a poziomem życia zobowiązanego. Nie do przyjęcia jest zatem teza pozwanego, że jego sytuacja finansowa umożliwia mu partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka na poziomie 500 zł, tym bardziej w kontekście dodatkowych możliwości zarobkowych. Również nie do przyjęcia jest stanowisko pozwanego, który na rozprawie w dniu 10 września 2018 r. stwierdził: „Nie mówię, że mi się nie opłaca prowadzić działalności. Co ja z tymi pieniędzmi będę robił?”. Wobec tego rodzaju oświadczeń uznać należy, iż pozwany nie wykorzystuje w pełni swoich możliwości zarobkowych. Podkreślić bowiem należy, że w praktyce orzecniczej Sądów przez wiele lat ukształtowało się stanowisko, że przez określenie możliwości zarobkowe i majątkowe rozumie się: „nie tylko zarobki i dochody rzeczywiście uzyskiwane ze swojego majątku, lecz te zarobki i dochody, które osoba zobowiązana do alimentacji może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności i przestrzeganiu zasad prawidłowej gospodarki oraz stosownie do swoich sił umysłowych i fizycznych”.

Kierując się wszystkimi wyżej podniesionymi motywami Sąd Rejonowy uznał, iż możliwości zarobkowe pozwanego kształtują się na poziomie nie mniej niż 5000 - 6000 zł. Wobec powyższego pozwany winien łożyć tytułem alimentów na rzecz małoletniej A. S. (1) kwotę 800 zł miesięcznie. Kwota ta, w ocenie Sądu, mieści się w granicach możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego, pozostałe zaś usprawiedliwione potrzeby małoletniej winna pokryć matka dziecka. W ocenie Sądu wysokość zasądzonych alimentów pozostawia pozwanemu spore zaplecze finansowe umożliwiające dodatkowe dobrowolne partycypowanie w kosztach dziecka jak to czynił dotychczas.

Sąd Rejonowy wskazał, iż tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zasądzono od pozwanego na rzecz D. C. (1) kwotę 900 złotych w oparciu o przepisy § 4 ust. 1 pkt 9) i § 4 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Wynagrodzenie zostało obliczone przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu od uwzględnionej części powództwa. Ponadto Sąd na zasadzie art. 100 kpc zniósł wzajemnie pozostałe koszty postępowania pomiędzy stronami.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w części, tj. w zakresie punktu I orzeczenia ponad kwotę 500 zł miesięcznie tytułem alimentów oraz w zakresie punktu II orzeczenia zasądzającym od pozwanego na rzecz ustawowej przedstawicielki małoletniej powódki kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokowi zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego:

a. art. 135 § 1 k.r.o. poprzez błędne przyjęcie, że zarobkowe i majątkowe możliwości pozwanego pozwalają na zobowiązanie go do uiszczenia miesięcznie kwoty 800 zł, podczas gdy sytuacja finansowa pozwanego nie pozwala mu na tak wysoką kwotę alimentów w porównaniu do wysokości osiąganego przez niego dochodu w pracy zarobkowej oraz kosztów jego utrzymania.

b. § 4 ust. 1 pkt 9) i § 4 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, podczas gdy pozwany uznał powództwo w wysokości 500 zł, natomiast w większej części Sąd żądanie pozwu, czyli kwotę 1.400,00 zł oddalił, tj. ponad kwotę 800 zł, z uwagi na co zasadnym jest nieobciążanie pozwanego kosztami zastępstwa procesowego.

2. Naruszenie przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na wynik sprawy:

c. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, nierozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny materiału dowodowego, w szczególności oparcie wyrokowania o stan hipotetyczny i przyjęcie możliwości zarobkowych pozwanego na poziomie 5-6 tys. zł, nieistniejący

w chwili zamknięcia rozprawy i niemający odzwierciedlenia w zebranych materiale dowodowym, podczas gdy Sąd winien wydać wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a nie stan hipotetyczny,

d. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, wyrażającej się w tym, iż Sąd uznał, że kwota alimentów w wysokości 800 zł nie jest nadmierna w stosunku do możliwości pozwanego, gdyż pozwany mógłby osiągać dochód w wysokości pomiędzy 5 - 6 tys. zł, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że pozwany otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 3.900,00 zł, a prowadzona przez niego działalność gospodarcza przynosi straty,

e. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie materiału dowodowego i bezzasadnym przyjęciu, że pozwany nadal może dobrowolnie ponad kwotę alimentów partycypować w kosztach utrzymania dziecka, podczas gdy zasądzone alimenty są zawyżone i uniemożliwiają pozwanemu na dobrowolne dokładanie się do kosztów utrzymania na dotychczasowym poziomie, a ponadto pozwany również osobiście sprawuje opiekę nad dzieckiem poprzez osobiste starania o jej wychowanie, czego Sąd zdaje się nie dostrzega,

f. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z 299 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na bezzasadnej odmowie dania wiary wyjaśnieniom pozwanego w zakresie ponoszenia przez niego kosztów utrzymania mieszkania, w którym mieszka jego matka i brat, w sytuacji gdy pozwany partycypuje w ww. kosztach, a brat pozwanego całą swoją wypłatę przeznaczą na alkohol, a nie na opłatę mieszkania, natomiast pieniądze otrzymywane przez matkę pozwanego są przeznaczane na jej podstawowe wydatki,

g. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że pozwany mógłby pracować na etacie, jak i prowadzić działalność gospodarczą, podczas gdy pozwany wskazał, że obecna praca zabiera mu bardzo dużo czasu i sił oraz jest bardzo odpowiedzialna, natomiast działalność gospodarcza również wiąże z ogromną odpowiedzialnością i poświęceniem dużej ilości czasu, a praca na dwa etaty odbijałaby się negatywnie na dobru dziecka i możliwości utrzymywania osobistych kontaktów z małoletnią.

Mając na uwadze powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia w części poprzez oddalenie powództwa alimentacyjnego ponad kwotę 500 zł miesięcznie oraz zasądzenie od przedstawicielki ustawowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za I instancję według norm przepisanych,
2. zasądzenie od przedstawicielki ustawowej na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie
3. z ostrożności procesowej wnosił o nieobciążanie pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego, w tym kosztami zastępstwa procesowego, ewentualnie wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Małoletnia powódka A. S. (1) zastępowana przez przedstawicielkę ustawową D. C. (1) zaskarżyła opisany wyżej wyrok Sądu Rejonowego w Elku w części, tj. punkt I ponadto kwotę 800,00 zł, II, III, IV i V sentencji.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

1. obrazę przepisów prawa procesowego poprzez naruszenie art. 233 § 1 kpc polegającą na:

a) błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że usprawiedliwione miesięczne wydatki na małoletnią A. S. (2) kształtują się w granicach 1.300 - 1.400 zł, podczas, gdy rzeczywiste potrzeby uprawnionej do alimentów znacznie przekraczają tę kwotę, a co za tym idzie zasądzone alimenty w kwocie po 800 zł miesięcznie, nie są wystarczające dla ich zabezpieczenia.

b) błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że wydatki na małoletnią powódkę wskazane w pozwie, z przeznaczeniem na zakup odzieży i obuwia, zakupu środków higienicznych i kosmetyków, leków i witamin oraz innych nieprzewidzianych wydatków, zostały przez przedstawicielkę ustawową zawyżone.

c) błędnym przyjęciu przez Sąd I Instancji, że przy możliwościach zarobkowych pozwanego (według oceny Sądu nie mniej niż 5000- 6000 zł netto miesięcznie) nie jest on w stanie łożyć większych alimentów na rzecz jedyne dziecko.

d) błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że możliwości zarobkowe pozwanego kształtują się w granicach 5000-6000 zł miesięcznie, podczas gdy w ocenie apelującej są wyższe.

e) błędnym przyjęciu przez Sąd I instancji, że alimenty powinny być zasądzone od dnia wydania wyroku, a nie z dniem wniesienia pozwu, bądź z dniem doręczenia pozwanemu odpisu pozwu. Przedstawicielka ustawowa złożyła pozew o alimenty w połowie marca 2018 r. i tę datę należało traktować jako sprzeciw wobec dotychczasowej kwoty alimentów i zasądzeniem wyższej kwoty od daty wpływu pozwu do Sądu. Postępowanie przedłużało się nie z winy matki dziecka, a m.in. z powodu urlopu pozwanego (rozprawa z dnia 07.2018 r. zdjęta z wokandy na wniosek P. S. i przełożona dopiero dzień 06.09.2018 r.). Od czasu skierowania sprawy do Sądu dnia wydania wyroku minęło pół roku i za ten okres Sąd I instancji niesłusznie nie zasądził alimentów.

2. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez naruszenie art. 135 § 1 kro polegającą na przyjęciu, że możliwości zarobkowe pozwanego nie pozwalają na uiszczanie dochodzonych kwot alimentów na rzecz małoletniej A. S. (1) oraz przyjęciu, że usprawiedliwione potrzeby powódki mieszczą się w kwocie 1.300- 1.400,00 zł.

3. Obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 135 § 2 kro poprzez jego nie zastosowanie i nie wliczenie po stronie przedstawicielki ustawowej D. C. do jej obowiązku alimentacyjnego względem córki jej osobistych starań o utrzymanie i wychowanie, pomimo że wszelkie te obowiązki od narodzin są przez nią wykonywane.

4. Obrazę przepisów prawa procesowego, tj. art. 100 k. p. c. poprzez zniesienie pozostałych kosztów postępowania pomiędzy stronami.

Wskazując na powyższe, na zasadzie art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. wniosła o zmianę wyroku w części zaskarżonej poprzez: zasądzenie od pozwanego P. S. na rzecz małoletniej S. alimentów w kwocie po 1.400,00 zł miesięcznie, począwszy od dnia wniesienia pozwu, tj. od 19.03.2018 r., płatnych z góry do dnia 10-go każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia w terminie płatności którejkolwiek rat, zasądzenie od pozwanego P. S. na rzecz ustawowej przedstawicielki małoletniej powódki D. C. (1) kwoty 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Elku III Wydział Rodzinny i Nieletnich do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie, natomiast apelację strony powodowej uwzględniono jedynie w części.

Wbrew zarzutom zawartym w obu apelacjach Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił wszystkie istotne w sprawie okoliczności faktyczne (z wyłączeniem dotyczącym daty wymagalności roszczenia), zgodnie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy w pełni ustalenia te podziela. Także wnioski wynikające z tych ustaleń nie budzą żadnych wątpliwości i jako takie zasługują na akceptację.

Jak trafnie podniósł Sąd Rejonowy, każde z rodziców jest obowiązane do wypełniania swojego obowiązku alimentacyjnego i w zależności od swych możliwości majątkowych i zarobkowych jest zobowiązane do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dziecka.

Sąd Okręgowy zauważa jednak, że stan faktyczny ustalony na datę wyrokowania był tylko nieznacznie różny od stanu istniejącego w dacie wniesienia pozwu. Przyczyny dla których Sąd Rejonowy przyjął, że obowiązek alimentacyjny w określonej wysokości powstał dopiero we wrześniu 2018 r., a nie w dacie wniesienia pozwu albo jak tego chciała strona powodowa w chwili doręczenia odpisu pozwu, nie zostały precyzyjnie wyjaśnione.

W ocenie Sądu Okręgowego, w ustalonym stanie faktycznym, brak było podstaw do różnicowania sytuacji na przestrzeni sześciu miesięcy trwania sprawy sądowej. Okoliczności uzasadniające ustalenie obowiązku alimentacyjnego w określonej wysokości istniały już w chwili wniesienia pozwu, a przynajmniej w dacie doręczenia pozwanemu odpisu pozwu.

Ze względu na stanowisko pełnomocnika strony powodowej Sąd Okręgowy przyjął tę datę (doręczenia odpisu pozwu) jako początek wymagalności roszczenia alimentacyjnego. Orzeczenie w tej części zmieniono na podstawie 386 § 1 kpc.

Zarzuty strony pozwanej dotyczące zawyżenia potencjalnych dochodów jakie może osiągać pozwany nie zasługiwały na uwzględnienie. Nawet przyjęcie, że dochody z działalności gospodarczej są niewielki i pozwany jest w stanie z obu źródeł osiągnąć jedynie około 4500 zł nie stanowiło podstawy do korekty orzeczenia alimentacyjnego. Alimenty w zasądzonej wysokości są możliwe do płacenia i przy takim dochodzie.

Niewątpliwie rację ma Sąd I instancji, że o zdolnościach do łożenia alimentów decyduje potencjał zarobkowy i majątkowy, a nie rzeczywiste dochody osiągnane przez zobowiązanego. Należy zauważyć również, że osiągnięcie określonego efektu przez zobowiązanego może nastąpić również przez racjonalizację własnych wydatków.

Wbrew twierdzeniom pozwanego zakres jego zaangażowania w proces wychowawczy został ustalony przez Sąd I instancji w sposób właściwy, a wywody w tym zakresie stanowią tylko nieuprawnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi.

Co się zaś tyczy zarzutu dotyczącego nieuwzględnienia kosztów jakie pozwany przeznacza na potrzeby córki, tj. różnych atrakcji: kosztów wyjazdów wakacyjnych, jazdy konnej i basenu, w ocenie Sądu Okręgowego, są one całkowicie niezasadne. Ponadto zarzut ten kłóci się z innym twierdzeniem pozwanego, iż koszty utrzymania powódki zostały znacząco zawyżone i są nieadekwatne do jej wieku.

Skoro Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że łączne usprawiedliwione wydatki na utrzymanie powódki wynoszą około 1300-1400 zł miesięcznie, należało tylko określić proporcje w jakich rodzice winni pokrywać te koszty.

Matematyczne zestawienie wskazuje, że na pozwanego przesunięto około 60 % tych kosztów, a na matkę dziecka 40 %.

Takie rozwiązanie jest prawidłowe, jeżeli weźmie się pod uwagę zakres codziennych starań o wychowanie powódki. Skoro matka dziecka w większym zakresie angażuje się w proces wychowawczy, to prawidłowo stwierdził Sąd I instancji, że okoliczność ta musi zależeć swoje odzwierciedlenie w proporcjach o których mowa wyżej.

Wbrew twierdzeniom strony pozwanej rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w wyroku Sądu I instancji było prawidłowe. O kosztach zastępstwa prawnego orzeczono z uwzględnieniem uznanej części roszczenia (800 zł – 500 zł x 12 = 3600zł). Wynagrodzenie pełnomocnika w stawce 900 zł jest właściwe dla tej wartości przedmiotu sporu.

Apelację powódki w pozostałym zakresie i apelację pozwanego oddalono jako niezasadne na podstawie przepisu art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie przepisu art. 100 kpc.

SSO Mirosław Krzysztof Derda SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Małgorzata Szostak-Szydłowska